

Jesaja's roeping (6:1-13)

Rudy Van Moere

Inleiding

Van alle profeten in de Hebreeuwse Bijbel is Jesaja mogelijk de meest bekende. Hij wordt ook wel de koning van de profeten genoemd. En dat is terecht als men de hoeveelheid, de kwaliteit en de inhoud van zijn boodschappen in aanmerking neemt. Kennismaken met wat voor gedeelte dan ook van zijn boek – een zeven meter lange boekrol (!) – laat meestal een diepe indruk op de lezer achter. De openingsverzen (1:1-8) getuigen daarvan op een magistrale wijze.

Jesaja's Hebreeuwse naam (j^esja`jāhū) betekent: 'JHWH redt' of 'bevrijding van JHWH'. Zijn ouders zullen wel nooit hebben vermoed dat deze naam die zij hem gaven overeen zou komen met de kern van zijn boodschappen die hij later namens JHWH aan zijn volk zou doorgeven. Op grond daarvan kan hij als de evangelist onder de profeten worden beschouwd. Het was een man met een onwrikbaar vertrouwen in JHWH en die instelling probeerde hij zijn toehoorders en lezers met veel verve aan te bevelen. Dit betekent echter niet dat hij zich steeds zalvend tot zijn publiek richtte.

Over zijn vader Amos (1:1; 2:1; 13:1) – een andere dan de profeet Amos – is er in de Hebreeuwse Bijbel niets bekend. Volgens een joodse traditie zou die Amos een broer zijn geweest van koning Amasja, de vader van Uzzia (b.Megilla 10b; b.Sota 10b) in wiens sterfjaar (circa 740 voor de gewone jaartelling) het roepingsvisioen van Jesaja plaatsvond (6:1). Volgens een rabbijnse overlevering zou Jesaja onder koning Manasse van Juda (-696 of 686-642) de marteldood zijn gestorven.

Historische situatie

Jesaja's roeping valt dus samen met het jaar waarin koning Uzzia (of Azarja in 2 Koningen 15:1-7) – die deed wat recht was in JHWH's – stierf. Nadat hij met melaatsheid (NBG) of huidvraat (NBV) door JHWH werd aangetast regeerde zijn rechtvaardige maar niet zo sterke zoon Jotam als zijn regent (15:5) over wie Jesaja geen informatie verschaft (7:1). Uzzia had een voorspoedige regeerperiode maar naar het einde toe kwam Juda in een lastige situatie terecht. Met de opkomst van de Assyrische koning Tiglat-Pileser III (-745-727) ondervonden de kleine staten tussen Egypte en Assyrië – waaronder Israël en Juda – door diens legers enorme moeilijkheden. Merkwaardig genoeg dateert Jesaja zijn optreden niet als het tweeënvijftigste regeringsjaar van koning Uzzia maar als Uzzia's sterfjaar. Hij moet daar een bijzondere reden voor

hebben gehad want geen enkele andere profeet dateerde een dergelijke gebeurtenis op die manier. De koning leefde dus jaren in afzondering, van verwijdering en vervreemding (2 Koningen 15:5).

Positie van hoofdstuk 6

‘Dit hoofdstuk is het voorwerp geweest van meer exegese dan welk ander hoofdstuk in Jesaja dan ook’ (K. Koch, *The Prophets, Vol. One, The Assyrian Period*, London 1984, 108). Duidelijk is dat de eerste zes hoofdstukken van de boekrol niet in een chronologische volgorde staan. Volgens Abravanel kreeg Jesaja dit visioen in hoofdstuk 6 pas nadat hij zijn profetieën uit 1-5 had bekendgemaakt (*Tenachon, De Profeten 7*, 106). Het lijkt erop dat hij eerst de achtergrond ervan heeft willen schilderen vooraleer zijn visioenservaring te vertellen. Er mee beginnen zoals bijvoorbeeld zijn collegae Jeremia en Ezechiël dat deden door van hun roeping het eerste hoofdstuk te maken leek hem blijkbaar minder geschikt. En inderdaad, hoe zouden zijn lezers dat hij te midden van *een onrein volk* leefde het anders hebben kunnen begrijpen? Met zijn besef dat hij – in zijn eigen ogen – zelf niet beantwoordde aan de verwachtingen van zijn Heer wilde hij mogelijk zijn lezers aansporen tot een zelfonderzoek. En hem bijgevolg als een rolmodel te zien? Ook dienden zij in te zien dat zij hun gedrag radicaal moesten veranderen.

Pas nadat Jesaja de aanklachten tegen het zondige Israël, die hij in het lied van de wijngaard (5:1-7) en het zesvoudig ‘wee’ (hōj) over de onrechtvaardigen (5:8-30) had geformuleerd, rapporteert hij JHWH’s opdracht om de ondergang van het volk aan te kondigen (6:9-12). En dan komt deze niet als een verrassing. Hun vasthouden aan en verharding in het kwaad moet duidelijk maken dat er een onafwendbaar oordeel aankomt. De mogelijkheid tot bekering waarvan nog sprake is in het eerste hoofdstuk (1:16-20) wordt door de inhoud van JHWH’s opdracht volledig uitgesloten. De opdracht schokkeert. Jesaja moet er immers toe bijdragen dat de harten van de mensen zich verharden en zich afsluiten zodat zij niet genezen. De boodschap eindigt met een raadselachtige hoop. Blijkbaar zal er slechts een tronk van de boom die Israël voorstelde overblijven maar die desondanks een heilig zaad zal voortbrengen (6:13).

Tekst

Om verschillende redenen vormt hoofdstuk 6:1-13 een coherent tekstdeel. Ten eerste omdat zijn narratief karakter zich onderscheidt van het poëtisch orakelachtig aandoend materiaal in hoofdstuk 5. Ten tweede omdat met hoofdstuk 7 een ander tijdperk begint: dat van Uzzia’s kleinzoon Achaz (7:1). En tenslotte om dat hij structureel een zeer sterke eenheid vertoont.

Het verhaalverloop van hoofdstuk 6 wordt hieronder gepresenteerd in enkelvoudige zinnen conform de accentuering in de Masoretische Tekst van de Biblia Hebraica (zie *Appendix*). Enkele aanpassingen conform de Hebreeuwse tekst staan cursief en 'de HERE' is vervangen door JHWH. Waar de verteller het woord geeft aan de spelers wordt de tekst getabuleerd.

Jesaja 6:1-13^{NBG}

- 1a In het sterfjaar van koning Uzzia
 b zag ik de Here zitten op een hoge en verheven troon
 c en zijn zomen vulden de tempel.
- 2a Serafs stonden boven hem;
 b ieder had zes vleugels:
 c met twee bedekte hij zijn aangezicht,
 d met twee bedekte hij zijn voeten
 e en met twee vloog hij.
- 3a En de een riep de ander toe
 a' en zei:
 b Heilig, heilig, heilig is JHWH van de heerscharen,
 c de ganse het land is van zijn heerlijkheid vol.
- 4a En de dorpelposten beefden van het luide roepen
 b en het huis werd vervuld met rook.
- 5a Toen zei ik:
 b Wee mij, ik ga ten onder,
 c want ik ben een man, onrein van lippen,
 d en woon te midden van een volk, dat onrein van lippen is
 e en mijn ogen hebben de koning, JHWH van de heerscharen, gezien.
- 6a Maar één van de serafs vloog naar mij toe
 b met een gloeiende kool,
 c die hij met een tang van het altaar genomen had;
- 7a hij raakte mijn mond daarmee aan
 b en hij zei:
 c Zie, deze heeft uw lippen aangeraakt;
 d nu is uw ongerechtigheid geweken
 e en uw zonde verzoend.
- 8a Daarop hoorde ik de stem van de Here,
 a' die zei:
 b Wie zal ik zenden en wie zal voor ons gaan?
 c En ik zei:
 d Hier ben ik, zend mij.
- 9a Toen zei hij:
 b Ga, zeg tot dit volk:
 c Hoort, ja hoort aldoor - maar verstaat niet,
 d en ziet aldoor - maar merkt niet op.
- 10a Maak het hart van dit volk vet,
 b maak zijn oren doof en doe zijn ogen dichtkleven,
 c opdat het met zijn ogen niet zie en met zijn oren niet hore en
 d opdat zijn hart niet versta, zodat het zich niet bekere en genezen worde.
- 11a Toen zei ik:
 b Hoelang, Here?

- c Hij zei;
- d Totdat de steden **verwoest** zijn, zodat er geen inwoner meer is,
- e en de huizen, zodat er geen mens meer in is,
- f en het bouwland **verwoest** is tot een wildernis,
- 12a en **JHWH** de mensen ver verwijderd heeft
- b en het verlaten gebied in **het land** groot is.
- 13a Is daarin nog een tiende deel,
- b dan zal dit weer *verbrand* worden.
- c Evenals van een terebint en een eik na het vellen een **tronk overblijft**,
- d zo zal zijn **tronk** een **heilig** zaad zijn.

Het valt op dat een aantal naamwoorden, werkwoorden en eigennamen meerdere keren voorkomen. In de tekst staan zij gekleurd, onderstreept, vet gemaakt of omkaderd. Mogelijk wendt Jesaja deze aan als sleutelbegrippen (leitwörter, key-words, mots-guides) om de lezer bij het duiden van het verhaal te coachen. In de Hebreeuwse tekst van 187 woorden zijn er die twee keer, drie keer, vier keer voorkomen en samen een totaal van 109 vormen (!): 32 twee keer, 8 drie keer, 3 vier keer en 1 zelfs 9 keer). Dat laatste betreft het werkwoord ‘zeggen’ (‘āmar) waaruit blijkt dat er veel wordt gecommuniceerd. Al met al een bijzonder compacte tekst.

Jesaja die in dit verhaal niet met zijn eigen naam wordt genoemd maar als ik-persoon fungeert spreekt drie keer. Hij doet het één keer op eigen initiatief omdat hij overmeesterd wordt door zowel wat hij ziet als wat hij door de serafijnen hoort zeggen. De klanken ervan overdonderen hem door de vele lange a en o-klanken die elkaar opvolgen: qādōsj, qādōs, qādōs, JHWH ts^ebā’ōt, m^elō’ kol-hā’ārèts, k^evōdō. Zij geven uitdrukking aan JHWH’s overweldigende grootsheid.

Jammerend reageert hij met een stortvloed van i-klanken: ‘ōj-lī kī-nīdmējti kī ‘īsj th^emē’-śēfātaīm ‘ānōkhī ūv^etōkh `ām-th^emē’ śēfātaīm ‘ānōkhī. Zij drukken zijn kleinheid of nietigheid uit. Die ervaart hij tegenover de grootsheid van zijn Heer die hij op die hoge en verheven troon ziet zitten en wiens zomen die de tempel (waarin hij staan?) vullen. Ter benadrukking herhaalt hij dat hij de koning met zijn eigen ogen heeft gezien. Hij noemt hem nu niet Heer maar JHWH ts^ebā’ōt. Dit genereert binnen de eerste scène (6:1-5) een indrukwekkend contrast. De vermelding van de dood van ‘de koning’ (i.e. Uzzia) wordt niet aangevuld met de troonsbestijging van zijn regent Jotam maar met op troon ‘de koning’ in werkelijkheid regeert. Alleen hij heerst over ‘het land’ (i.e. Juda) dat o.i. als vertaling beter past dan ‘de aarde’.

Heiligheid bestaat in de hogere regio’s terwijl zijn kāvōd dat op aarde doet. Jesaja ervaart dus niet een louter transcendente god, maar een God die volledig in de wereld aanwezig is. Kāvōd wordt meestal vertaald met glorie maar in het Hebreeuws gaat het voornamelijk om macht, kracht en beter om zwaarte of gewicht.

Tot de sleutelwoorden horen in ieder geval het viermaal voorkomende heilig (qādōsj), zien (rā'ā) en horen (sjāma`) en verder ogen, lippen, zitten, volk, Heer, JHWH, vullen en het getal twee.

Plotverloop en structurele analyse

Het verhaal brengt een krachtig gebald plot met een klassieke piramidestructuur met als ouverture de Heer op zijn troon (1-2) waarna er zich als opkomende handeling een doxologie van absolute heiligheid aanbiedt (3-4). Het besef van onreinheid van de ik-persoon (i.e. Jesaja) fungeert als obstakel (5) die met een snelle reiniging wordt weggewerkt: een heuse climax (6-7)! Hierna kantelt het verhaal met – vanuit het als het ware luchtledige – de vraag om een vrijwilliger als boodschapper. Die meldt zich meteen aan (8). De opdracht komt over als een ontknoping (9-10) waarna de beschrijving van een algehele verwoesting als afnemende handeling fungeert (11-12). Deze loopt uit op een finale: een bijzonder klein overblijfsel (13).

Dit plotverloop harmonieert met een thematisch-structurele analyse in balans.

A.	Koning sterft maar de Heer maifesteert zich op een verheven troon	1-2
B.	Heel het land vol van JHWH's glorie	3-4
C.	Jesaja ziet 'de koning' en komt tot inzicht	5
D.	Seraf naar Jesaja en bewerkstelligt verzoening	6-7
X.	Oproep en aanvaarding	8
D'	Jesaja moet naar dit volk zonder verzoening	9
C'	Volk ziet niet en komt niet tot inzicht	10
B'	Verwoesting van het hele land	11-12
A'	Volk op sterven na dood maar houdt een heilig zaad uit een symbolisch tronk over	13

Deze opbouw maakt de interne polariteit in de tekst helder. Het eerste deel (1-7) dat zóveel indruk maakt wordt omgekeerd gespiegeld door het tweede deel (9-13) dat afschrikwekkend negatief is. De tegenstellingen en dissonanties tussen de overeenkomstige alinea (A-A'; B-B', C-C', D-D') spreken voor zich. Bewust van zijn kleinheid vervult Jesaja als vrijwilliger een scharnierfunctie tussen de grote overweldigende God en koning JHWH enerzijds en zijn verstokte volk anderzijds wat op een haar na van de aardbodem verdwijnt. Jesaja's eigen onverwachte redding wekt voor de lezers een magere hoop op een miniem overblijfsel van het volk.

Uitleg

Jesaja krijgt een visioen waarin hij zijn Heer ('adōnāy) ziet **zitten op een** hoge en verheven **troon** (6:1). Dit zijn termen die zowel majesteit als transcendentie suggereren. De zomen van zijn mantel versterken die koninklijkheid. Dat zij de tempel vulden betekent dat zijn troon en zijn persoon torenhoog boven de tempel uitrijzen en versterken het idee van diens transcendentie. Door de rook heen ziet de profeet de zomen van Gods mantel maar over de vorm van God zegt de profeet niets.

Bij die bovenzinnelijkheid sluit ook de aanwezigheid van de serafijnen aan (6:2) omdat zij 'boven hem' staan. *Tenachon* (107) gaat voor 'bij hem' wat logischer klinkt en zeker als het om een soort dienende (Rasji) wachters gaat. Buber noemt deze hemelse wezens 'Brandwesens' omdat het werkwoord *sjāraf* (branden) aan de basis ervan ligt. Blijkbaar gaat het om heel hooggeplaatste dienaren die zich bij de troon ophouden. Al vliegende geven deze vuurwesens hun gezicht en hun onderlichamen niet bloot. Zij roepen naar elkaar het drievoudige 'heilig' (qādōsj).

In het Oude Midden Oosten werd het begrip 'heilig' toegepast op de goden die afgescheiden waren van het gewone volk zonder dat er een morele betekenis mee werd verbonden. Voor Israël echter betekende het dat JHWH's kwalificatie als 'heilig' enerzijds kwam vanwege zijn karakter dat heel anders was dan van de andere goden. Anderzijds dat hij een god was die wél een omgang met zijn volk wenste. Hij zocht het contact op maar hij deed dit niet tegen elke prijs. Hij verwachtte immers dat het volk ook die kwalificatie van heiligheid nastreefde. Daar maakt de thora duidelijk gewag van: 'Heilig zullen jullie zijn; want heilig ben ik, JHWH, jullie god (Leviticus 19:2). De wijze van heilig leven betreft hierbij zowel hun relatie met God als met hun medemens en dat in het bijzonder in ethisch opzicht. Twee relaties die met elkaar verbonden zijn. Dat blijkt o.a. heel duidelijk in de hoofdstukken 11 en 19 tot en met 21 van de boekrol Leviticus. Met betrekking tot Jesaja 6 houdt dit in dat de rituele reiniging – de gloeiende kool van het altaar die zijn lippen aanraakt – niet los hoort te worden gezien van de morele dimensie. Zijn overtreding ('āwōn) van de thora en zijn zonde (chāthth'āt) als tekortschieting ten aanzien van diezelfde thora wijzen naar de ethische dimensie ervan. De link met de beschuldigingen die JHWH ten aanzien van zijn volk uit wijzen alle in die richting:

- Wee het **zondige** volk, de natie, beladen met **ongerechtigheid**, het gebroed van boosdoeners, de verdorven kinderen. Zij hebben JHWH verlaten, **de heilige Israëls** versmaad, zich achterwaarts gewend (1:4);
- Welnu, de wijngaard van JHWH van de heerscharen is het huis Israëls, en de mannen van Juda zijn de planten waarin hij vreugde heeft; hij verwachtte goed bestuur, maar zie, het was bloedbestuur; **rechtsbetrachting**, maar zie, het was **rechtsverkrachting** (5:7);

- Maar JHWH van de heerscharen wordt verhoogd door **recht** en de **heilige** God wordt **geheiligd** door **gerechtigheid** (5:16);
- Wee hun die de **ongerechtigheid** tot zich trekken met koorden van valsheid en de **zonde** als met een wagentouw, die zeggen: hij haaste zich, hij volvoere snel zijn werk, opdat wij het zien; het raadsbesluit van **de heilige Israëls** nadere en kome, opdat wij het leren kennen (5:18-19)
- Daarom zal, zoals een vuurtong stoppelen verteert en brandend stro ineen zinkt, hun wortel als molm worden en hun bloesem als stof opstuiven, omdat zij **de wet (thōrā)** van JHWH van de heerscharen verworpen en het woord van **de heilige Israëls** hebben versmaad (5:24).

Het is dan ook duidelijk dat de problematiek die in hoofdstuk 6 bijzonder compact aan bod komt slechts door de aaneenschakeling van informatieve gegevens in de vijf vorige hoofdstukken echt op zijn waarde kan worden geschat. Vooral het voorafgaande hoofdstuk 5 springt daarbij in het oog.

Het drievoudige **heilig** (qādōsj) van de serafs fungeert als overtreffende trap, als superlatief en verheft JHWH's karakter tot een hemelhoog iets. De hele voorafgaande beschrijving spreekt boekdelen. Het blijkt dus de tegenhanger van de drie aangevoerde termen: onreine (th^emē), onrechtvaardige (ʿāwōn) en het zondige (chāthh'āt). Wanneer deze door de uitstraling van dit heilige worden benaderd en uiteindelijk aangeraakt dan is er sprake van verzoening. De heilige God die zich via zijn dienaren naar diegene beweegt die zijn schuld beseft en bewust is van zijn miserabele toestand verwerkelijkt de verwijdering ervan.

Deze polariteit tussen het goede het kwade wordt opgeheven als het eerste zich uitstrekt tot het kwade en dit neutraliseert. Dat heeft voor gevolg dat – als zijn Heer hem niet rechtstreeks roept (hij vraagt immers om een vrijwilliger: wie zal er voor ons gaan?) – Jesaja solidair aan diens kant kan gaan staan en dat ook wil. Hij is bereid om naar zijn volk te gaan waarvan hij zei dat het net zoals hijzelf 'onrein lippen' is. Eigenlijk neemt hij daarmee de taak van de seraf op zich om het volk tot zondebesef te bewegen.

De opdracht die hij krijgt is op z'n minst merkwaardig (9-10). Jesaja moet zodanig spreken dat zij wel horen en zien maar niet tot het besef noch tot het inzicht te komen hoe erg het met ze gesteld is. En bijgevolg geen behoefte krijgen om zich te bekeren noch om te genezen. Wil JHWH niet dat zijn volk wordt genezen? Heeft hij het voorbestemd om te worden vernietigd? Een dergelijke opvatting wordt door de inhoud van het hele boek tegengesproken. JHWH wil dat uiteraard wel want dat maken o.a. zijn beloften in de hoofdstukken 2 en 4 glashelder. Abraham Joshua Hessels uitleg in zijn magistraal boek *De Profeten* (Vught 2014, 133) is hier helemaal op zijn plaats:

“Het mandaat dat Jesaja ontvangt is belast met een ontstellende tegenspraak. Hij krijgt de opdracht profeet te zijn om te verijdelen en teniet te doen wat het wezenlijke doel van profeet zijn is. Het is de omgekeerde wereld. Twijfelt hij bij het horen van deze boodschap niet aan zijn eigen vermogen om te zien, te horen en te begrijpen? Waardoor is hij er zo zeker van dat het de stem van God is die tot hem spreekt? Algemeen wordt aangenomen dat het de missie van een profeet is de harten van mensen te openen, hun begrip te versterken, te bewerkstelligen dat zij zich tot God keren in plaats van dat te voorkomen. Is Jesaja’s dienst niet geheel gewijd aan het overtuigen, vermanen en beïnvloeden van zijn volk? ... De huiveringwekkende woorden die Jesaja te horen krijgt lijken niet alleen bedoeld om ongevoeligheid te bewerken, maar ook om duidelijk te maken dat het volk al geteisterd wordt door een gebrek aan ontvankelijkheid. De straf van het ontnemen van geestelijk inzicht is slechts een intensivering of uitbreiding van wat de mensen zelf hun ziel al hebben aangedaan. Want verharding van het hart is te wijten aan de mens zelf (Jer. 5:3; Jes. 44:18; Zach. 7:11-13; Joz. 11:20; 1 Sam. 6:6; Ps. 95:8) of het voltrekt zich als een hemelse bestraffing. De Bijbel vermeldt op meerder plaatsen dat God het hart van mensen verhardt.”

De laatste paragraaf van Jesaja 6 (11-13) vertolkt wat er met het volk en hun land gaat gebeuren: steden, huizen en bouwland worden verwoest. De mensen worden gedeporteerd zodat het hele land er verbrand en verlaten bij zal liggen. De verwoesting zal zó grondig plaatsvinden dat er nauwelijks een teken van leven over zal blijven. Er komt een oertoestand, een chaos een leegte die te vergelijken is met de situatie van voor de schepping. Het tegenbeeld van wat de serafs als luister van YHWH bezongen (Snijders, *Jesaja*, deel I, Nijkerk 1969, 92-93). Wat een tragedie! En dat alles omdat het volk en haar leiders het vertikken om te leven volgens de richtlijnen van de thora!

De profeet wordt een blik in de toekomst gegund en die blijkt gekleurd te worden door de strafexpeditie van de Assyrische legers. Abarnel denkt aan het deporteren van het volk van het Noordrijk Israël. De overgebleven tronk zou dan verwijzen naar Juda en Benjamin – een tiende van de totale bevolking – die na de Babylonische ballingschap terugkeren (A.J. Rosenberg, *Isaiah, Volume One*, New York 1987, 60-61).

J.A. Moyer (*The Prophecy of Isaiah*, Westmont 1993, 80) vertaalt met het ‘het zaad van de heiligheid zijn tronk’ en ziet het met 1a als een inclusie. Hij vermoedt een verwijzing naar het rijsje uit de tronk van Isaï (11:1). De belofte van de messias vormt dan de garantie op een toekomstig volk waarover hij zal regeren.

Echter met de reiniging van de profeet van schuld en zonde door een seraf (6:5-7) van koning en machthebber JHWH lijkt een begin te worden gemaakt met een heel miniem heilig overblijfsel van het volk. Het beeld van het ontspruiten van een heilig zaad uit de omgehakte boomstronk roept dit op. Het verwijst terug naar Jesaja's eerdere melding: 'En het zal geschieden, dat wie **overgebleven** is in Sion, **overgelaten** in Jeruzalem, **heilig** zal heten - ieder die in Jeruzalem ten leven is opgeschreven' (4:3 - NBG). Het heilige zaad kan dus naar het overblijfsel van Gods volk wijzen (Snijders 93). Jesaja's opdracht omtrent de vernietiging en de deportatie van het volk zou dan wezenlijk van toepassing zijn op het noordelijke rijk Israël.

Ter afronding

"De tekst maakt helder op exemplarische wijze dat profetische visioenen niet spreken over het zien van krachten achter deze wereld maar doen zien in de diepten van de menselijke en de goddelijke werkelijkheid waar aarde en hemel bij elkaar horen in een onlosmakelijk eenheid" (Koch 109).

Appendix

Jesaja 6:1-13 (BHS)

בשנת-מות המלך עזיהו	1a
ואראה את-אדני ישב על-כסא רם ונשא	1b
ושוליו מלאים את-היכל:	1c
שרפים עמדים מזעל לו	2a
שש כנפים שש כנפים לאחד	2b
בשתיים יכסה פניו	2c
ובשתיים יכסה רגליו ובשתיים יעופף:	2d
וקרא זה אליה	3a
ואמר	3a'
קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות	3b
מלא כל-הארץ כבודו:	3c
וינעו אמות הספים מקול הקורא	4a
והבית ימלא עשן:	4b
ואמר	5a
אוי-לי כי-נרמיחי	5b
כי איש טמא-שפתים אנכי	5c
ובחוף עם-טמא שפתים אנכי יושב	5d
כי את-המלך יהוה צבאות ראו עיני:	5e
ויעף אלי אחד מן-השרפים	6a
ובידו רצפה	6b
במלקחים לקח מעל המזבח:	6c
וינע על-פי	7a
ואמר	7b
הנה נגע זה על-שפתיך	7c
וסר עונך	7d
וחטאתך תכפר:	7e
ואשמע את-קול אדני אמר	8a
את-מי אשלח ומי ילך-לנו	8b
ואמר	8c
הנני שלחני:	8d
ואמר	9a
לך ואמרת לעם הזה	9b
שמעו שמוע ואל-תבינו	9c
וראו ראו ואל-תדעו:	9d
השמן לבהעם הזה	10a
ואזניו הכבד ועיניו השע	10b
פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע	10c
ולבבו יבין ושב ורפא לו:	10d
ואמר	11a
עד-מתי אדני	11b
ואמר	11c
עד אשר אם-שאו ערים מאין יושב	11d
ובתים מאין אדם	11e
והארמה תשאה שממה:	11f
ורחק יהודה את-האדם	12a
ורבה העזובה בקרב הארץ:	12b

וְעוֹד בְּה' עֲשִׂיָּהּ	13a
וְשָׁבָה וְהִיָּתָה לְבָעֵר	13b
כְּאֵלֶּה וְכֵאלֹוֹן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכֹת מִצְבַּת בָּם	13c
זָרַע קָדָשׁ מִצְבֹּתָהּ: פ	13d